

NESTEN UTEN VERKTØY

**HYTTA BYGGES MED EN
SPIKER I HVERT HJØRNE**

Komplette byggesett med alt du trenger gjør det lett og morsomt å bygge hus. De ulike delene er numrert og monteres i tur og orden – nesten uten verktøy. Arbeidet går fort, og ei hytte på ti kvadratmeter pluss veranda er under tak allerede etter en arbeidsdag om du bare har en medhjelper.

BADSTU MED BADESTAMP OG UTSIKT

DEL 2

- SLIK REISER DU VEGGENE
- SLIK LEGGER DU TAKET
- SLIK SETTER DU INN VINDUER OG DØR
- SLIK ISOLERER DU OG LEGGER GULV

Det er enkelt å bygge ei hytte av et byggesett. Delene til veggene stables bit for bit, taket legges oppå, vinduer og dør settes inn og gulvet isoleres og legges. Følg byggingen trinn for trinn.

Forutsetning for at du skal lykkes med å bygge ei ferdighytte, er at underlaget er helt plant og vannrett. Underlaget kan være en støpt platting, en grunnmur eller som her, en plattform av tre på pilarer – se *Gjør Det Selv* nummer 7/2005.

Oppå underlaget festes ei bunnsvill, og på denne bygges huset.

Her spikrer vi fast svilla, som er den nederste delen av veggene, i bunnramma med en spiker for hver 60 cm. Deretter går det lekende lett – omfarene (lagene) med lafteplanker legges ett etter ett, og plankene er saget til slik at de låser hverandre. Nesten alle som produserer monteringsferdige hytter og boder sager plankene slik at de låses.

Nå og da hender det at du må slå plankene på plass med hammeren, men du må ikke slå direkte på dem. Bruk

klossen som følger med eller lag deg din egen kloss som du kan slå på. Selv om det virker lite, holder det faktisk med en eneste 100 mm spiker i hvert hjørne for hvert omfar. Det betyr at det i prinsippet holder med hammer og sag for å bygge dette huset.

Når du har stablet en del planker, låst dem og spikret dem fast i hjørnene, kommer du opp i høyde med den nedre kanten av vinduene, og da kan en selvbygger kanskje bli nervøs. Veggene ved siden av vinduene virker både skakke og vinglete, men bare ta det med ro. De retter seg opp straks du stabiliserer med overliggere over vinduene.

Etter noen timer har du reist veggene og så skal mønsåsen på plass. Den er saget til og gjort klar fra fabrikk, og er lett å legge opp. Deretter gjør du ferdig taket, før dør og vinduer settes inn.

Drømmen har snart blitt virkelighet. Hytta er under tak, vindu og dør er montert, og gulvet er lagt. Når den er isolert, kan du selv velge om du vil bruke den som badstu, redskapsbod, kontor eller gjestestue.

Slik legger du taket ...

Veggene reises

1

Underlaget er vatret opp og er plant. Nå kan vi fortsette med bunnsvilla (den nederste delen av vegg) som spikres fast i bunnramma. Sjekk i bruksanvisningen at du setter riktig del på rett plass.

3

Veggen virker ustabil når du kommer til vinduene og døra, men den holder! Ja, den tåler til og med at du lener deg mot den når du tar deg en pause – selv om overliggeren over vinduet ennå ikke er på plass.

2

Lafteplankene stables på samme måte som når vi tømmer. De er saget til slik at de låser hverandre, og derfor holder det med en spiker i hvert hjørne for å få en sterk og holdbar konstruksjon.

4

Veggene er reist og mønsåsen er lagt på plass. Deler av rekkverket rundt den lille verandaen er en forlengelse av et par av plankene i vegg. Med vilje har vi ventet med å legge golv i huset og på verandaen.

Taket har utlufting

Når åsen og sperrene er på plass, sørger vi for at taket får utlufting. Det er lettest å få til nå, før taket er helt klart. I denne hytta er det enkelt å ha utlufting via gavlene, og derfor borer vi hull i hvert felt i gavlen.

Under lekta med ventilasjonshullene spikres (eller skrues) ei 45 x 45 mm lekt hele veien rundt veggene og under mønsåsen. Disse lektene bruker vi til å feste himlinga i, og de gir også nødvendig plass for isolasjonen. På oversiden av lektene fester vi vindtett papp slik at isolasjonen ikke tetter igjen luftspaltene mot undersiden av taktrobordene.

Oppå taktroet legges takpapp. Bordene til taktroet leveres ferdigkappet slik at det bare er å spikre dem fast. Når de er festet, er det vindskiene sin tur, men først fester vi ei trekantlist langs gavlene. Den gjør at takpappen kan legges uten skarp brett mot vindskiene, og at du får noe mer å feste vindskiene i.

Legg takpappen nedenfra

Rull ut ei remse med takpapp på taket, og la den stikke ut noen få cm, feks. 2 cm, langs stussbordet. Vurder om du vil legge et lite takfotbeslag 10 cm inn under pappen og ut over stussbordet og ned. Det garanterer tørt tak. La takpappen fortsette opp over trekantlista langs vindskiene, og fest takpappen på trekantslista. Avslutt med ei trykkimpregnert list som dekker både takpappen og vindskiene. Vil du gjøre det ekstra solid, så dekk lista med metallbeslag.

Neste remse med takpapp legges med en overlapping på 10-15 cm, og den spikres fast. Den siste remsa med takpapp legges midt over mønet og ned på begge takflatene.

TIPS

Fest bordene mot ei list

Fordi alle bordene til taktroet (bærende bordtak under tekking) er ferdigkappet, gjelder det bare å legge dem riktig. Vi fester ei snor langs midten på mønsåsen, og fester ei list etter snora. Deretter skyver vi hvert bord helt inntil lista. Da blir bordene liggende vinkelrett mot mønsåsen samtidig som vi slipper å sage langs takfoten.

4

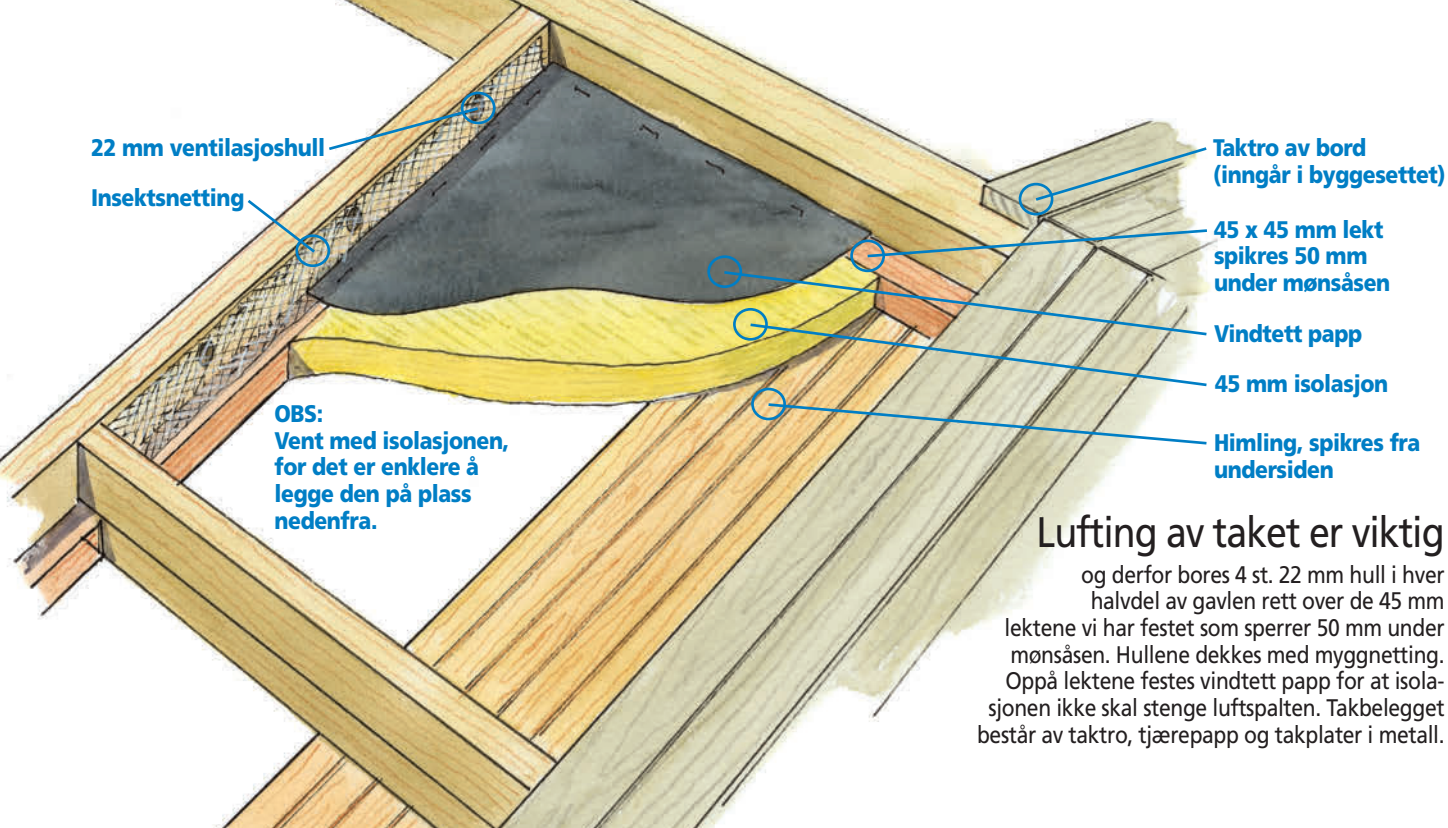
Det går fort å legge taket, og det tar ikke lang tid før alle bordene er spikret fast. Bruk sko med gummisåler når du går på taket, og flytt deg forsiktig.

OBS: Bruk helst sikkerhetsline.

5

De siste takbordene må kløyves for å komme kant i kant med vegg. Fordi vi ikke har strøm, kløyver vi bordene med ei japansk drasag når vi har spikret dem fast. Det går også bra med ei vanlig snekkesag.

Lufting av taket er viktig

og derfor bores 4 st. 22 mm hull i hver halvdel av gavlen rett over de 45 mm lektene vi har festet som sperrer 50 mm under mønsåsen. Hullene dekkes med myggnetting. Oppå lektene festes vindtett papp for at isolasjonen ikke skal stenge luftspalten. Takbelegget består av taktro, tjæreapp og takplater i metall.

Med 22 mm bor bores fire hull i hver halvdel av gavlen til ventilasjon. Bor utenfra for at veden ikke skal flise seg opp på ytersiden.

OBS: For å unngå insekter fester vi en myggnetting på innsiden.

På innsiden av gavlene festes ei 45 x 45 mm lekt 50 mm under kanten av gavlen. Vi fester også ei lekt mellom gavlene. Den trenger vi når vi skal spikre fast himlinga, og feste den vindtette pappen.

Taktroa spikres fast på tre steder. På takåsen, langs takfoten og på lekta i midten. Her ser vi hvordan det blir en utluftingsspalte mellom taktroet og den vindtette pappen.

TIPS

Pass på fingrene

Holder du spikeren mellom peke- og langfingeren med håndflata opp, er det mindre risiko for at det gjør vondt om du bommer på spikeren med hammeren. Dessuten er det da lettere å holde spikeren.

Takpappen legges på nedenfra og den får stikke ut noen centimeter fra stussbordet som slik holdes tørt. Pappen legges med 10 cm omlegg, og spikres i siksak-mønster med 15 cm mellom spikrene.

Den siste remsa med takpapp legges over takåsen og overlapper pappen på de to taksidene. Takpappen er festet på trekantlistene. Avslutt med å feste ei list eller et metallbeslag oppå vindskiene.

Rask sag

De spesielle tennene på ei japansk sag gjør at den er praktisk å klyve bord med. I begynnelsen kjennes den unaturlig å bruke, for den sager når du drar den mot deg.

Enkel montering av vindskier

Vindskiene kan bestå av ett eller to bord. Her har vi valgt to bord som monteres litt forskjøvet i forhold til hverandre – med de ytre litt høyere opp. Det gjør vi fordi vi vil legge takplater i metall, og da er det en fordel at vindskiene stikker litt opp over gavlen. Det kan du også få til med et bredt bord, men med to bord blir det lettere, samtidig som det ser pent ut.

For at vindskiene ikke skal utsettes for så mye fuktighet, fester vi ei trykkimpregnert list oppå. Denne kan også erstattes av et metallbeslag.

Vindskiene monteres enklest og finest om du først legger dem over hverandre og fester dem midlertidig med et par spiker. Lodd inn ei midtlinje med et vater, og sag så rett gjennom bordene mens de sitter på plass.

Med doble vindskier fester du alle bordene, lager en loddrett strek og sager. I begge tilfeller må du deretter ta ned vindskiene, skyve dem sammen og spikre dem fast. Etterpå kappes de i riktig lengde nede.

Isolér bjelklaget og legg gulvet

Gulvet på verandaen skal ikke isoleres så det legger vi med det samme. Bordene festes med svært små sprekker fordi de fortsatt vil krympe litt. For at det ikke skal samle seg fuktighet mellom gulvet og rekkverket, lar vi det være en liten sprekke der.

Vær klar over at spiker ofte kryper litt opp når treet krymper. Derfor bør du dykke (forsenke) spikrene i bordene så mye at du ikke skader deg på dem når du siden går barbeint.

På plattformen ellers la vi trykkimpregnerte bord i underkant av ramma og på alle gulvbjelkene. Oppå disse listene la vi trefiberplater med asfalt som beskytter isolasjonen mot vind. Med trefiberplatene på plass legges isolasjonen opp til overkanten av bjelkene.

Fordi gulvbordene leveres ferdigkappet slipper vi å sage, men vi kontrollerer at rommet er vinkelrett ved å måle diagonalene. Har du vært nøyaktig så langt, får du belønningen nå – rommet er vinkelrett og du kan begynne å legge gulvet. Det første og det siste bordet legges 10–20 mm fra veggen slik at gulvet kan utvide seg litt. Denne sprekken dekkes senere med lister.

For å ha mer å holde oss til når vi legger de første 5–6 bordene, lager vi et par blyantstreker vinkelrett mot veggene (mål opp med snøre).

Isolasjonen skjæres enklest med spesialkniv. Skjær isolasjonen noen centimeter for bred slik at den går helt inntil når den legges på plass. Fordi vi arbeider utendørs og det blåser litt, er det ikke nødvendig med vernemaske. Men bruk hansker, for er det noe som klør, så er det mineralullfiber.

Gulvet i snitt

Under alle bjelkene spikres 21 x 95 mm trykkimpregnerte bord. Fordi bjelkene er 45 mm brede stikker bordene 22 mm ut på begge sidene av bjelkene. Vindtette asfaltplater legges på bordene i rommet mellom bjelkene. Er du redd for at mus skal komme inn, fester du først en finmasket metallnetting. Rommet mellom bjelkene fylles nå med mineralull.

Nyt utsikten gjennom vinduene

Da veggene ble reist, virket de noe løse og skakke rundt vinduene og døra. Dette løser vi gjennom å feste lektene som følger med, og som skal sitte i vindus- og døråpningene. Disse lektene brukes som feste for vinduene og dørene samtidig som de stabiliserer konstruksjonen.

Vinduskarmen settes på ei isolasjonsremse, og for at den ikke skal ramle ut, setter vi en stoppkloss på utsiden. Karmen justeres med kiler fra begge sidene slik at den står vannrett. Diagonalmålene sjekkes, og karmen låses på sidene med kiler før den festes med skruer i hull vi har boret opp. Til så små vinduer som dette, holder det med to skruer på hver side.

Dørkarmen festes med fire skruer på hver side, og du skal sette kiler bak sluttstykket og gangjerna slik at ubudne gjester får problemer med å bende ut karmen. Også ved montering av dørkarmen er diagonalmålene viktige, og en ekstra sjekk med vateret gjør at du slipper problemet med ei treg dør som er vanskelig å lukke.

Monteringen av karmene avsluttes med lister (gerikter) som spikres fast. Disse følger ikke med i settet, men det er et stort utvalg hos alle trelastforretningene. Vi valgte en enkel type, og ved døra avsluttes de to cm fra gulvet for at de ikke skal suge opp fuktighet.

Isoleringen gjøres fra innsiden, og isolasjonsremsene skjøtes på langsiden med ca. 15 cm overlapping. Isolasjonsremsene skal aldri skjøtes i et hjørne.

TIPS

Enklere med justérbare karmskruer

Når du monterer vinduer eller dører, må du ofte justere karmen. Bruker du justérbare karmskruer, er det svært enkelt å finjustere karmen slik at den sitter helt riktig. Og du trenger ikke låse karmen med flere kiler, for karmskruene holder den fast.

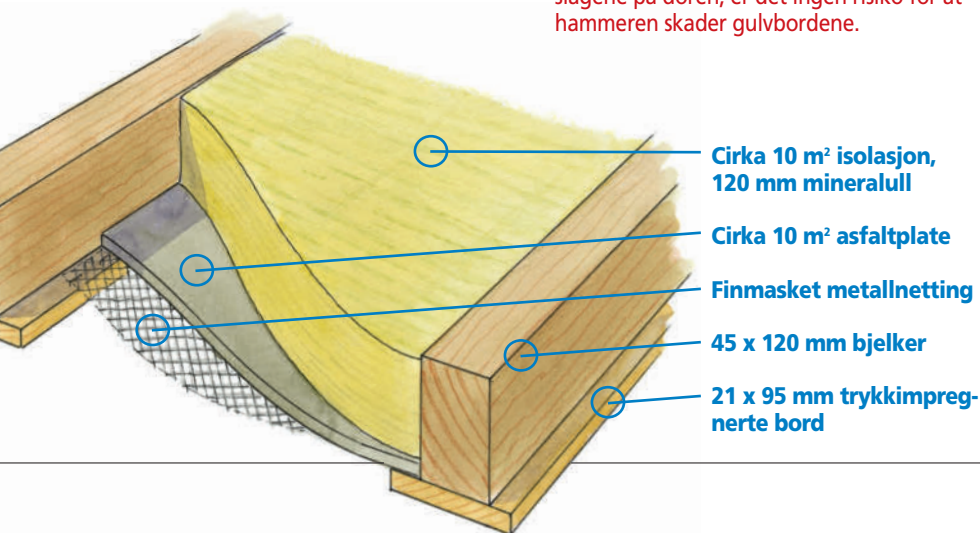

2 Det første og det siste bordet spikres fast 10–20 mm fra veggen slik at gulvet kan utvide seg uten å bli klemt opp. Vi drar en strek 50 cm fra veggen og kontrollmåler plasseringen av de fire til fem første bordene slik at vi vet at gulvet blir rett.

3 Vi vil helst ikke se spikrene når gulvet er ferdig, derfor slår vi dem på skrått ned fra oversiden av fjæra. Da sitter de ikke i veien for neste bord.

OBS: For å få spikrene langt nok ned, bruker du en spikerdor. Når du slår de siste slagene på doren, er det ingen risiko for at hammeren skader gulvbordene.

1 Vindus- og døråpningene forsterkes med lekter. Fest først de vannrette oppe og nede, og etterpå de loddrette på sidene. Når åpningen er rektangulær (sjekk diagonalene!) fester du lektene skikkelig på alle fire sidene.

2 Ta rammene ut av vinduskarmen, legg ei isolasjonsremse i åpningen, og skru fast en stoppkloss på utsiden av åpningen slik at karmen ikke ramler ut når den løftes på plass. Sjekk at den er vann- og loddrett før du skrur den fast, og setter inn vindusrammene. Sjekk at det går lett å åpne vinduet – ellers justeres det med skruene.

Dette har vi brukt

MATERIALER TIL HUSET I TILLEGG TIL BYGGESETTET

- 45 x 45 mm lekt, cirka 25 m, til taket
- 21 x 95 mm trykkipregnerte bord (som holder de asfalterte trefiberplatene og isolasjonen under huset), cirka 35 m
- Vindtette trefiberplater med asfalt, cirka 10 m²
- Isolasjon, 120 mm, cirka 10 m²

Dessuten:

- Galvaniserte spiker, 100 mm
- Pappspiker
- Karmskruer med nøkkel, eventuelt lange treskruer
- Kiler till vinduer og dør
- Vindtett papp
- Myggnetting

Prisnivå, tilleggsmaterialer:

Cirka 3000 kr

BYGGESETT:

- Byggesettet som er vist her, er laget av den svenske produsenten Jabo.

Det finnes flere størrelser, se:

www.jabo.se

Norsk importør er Jabo Wood Products Norge, Buerstad. 25, 3135 Torød. Telefon 33 40 10 42.

Stuene selges av en rekke forhandlere, blant andre Maxbo, Coop Obs Bygg, Coop Bygg Mix, Magnus Flint AS og Aasebø Sag AS. Sjekk pris og hva som inngår i byggesettene hos hver enkelt leverandør.

VERKTØY

- 22 mm bor
- Bormaskin (eller borevinde)
- Snekkersag
- Hammer
- Hobbykniv
- Stiftepistol
- Isolasjonskniv
- Målesnor
- Spikerdor
- Meterstokk
- Vater
- Hansker
- Vernemaske

I NESTE NUMMER

Vi isolerer huset og innreder badstua